

Notulae ad floram Sloveniae

Platanthera bifolia* subsp. *graciliflora* Bisse.*Prva najdba zanimive podvrste dvolistnega vimenjaka na Bloški planoti****First record of interesting subspecies of *Platanthera bifolia* on Bloška planota, Slovenia**

0253/1 (33T VL66) Slovenija, Notranjska, Bloška planota, Runarsko, travniki SZ od vasi nad potokom Runarščica. 750 m n. m. Leg & det. B. Dolinar, 23. 6. 2024, UTM Y: 464074; UTM X: 5070500 (avtorjeve fotografije).

Pri popisu rastlinskih vrst na Bloški planoti (VREŠ & al. 2013) sem opazil dvolistni vimenjak, ki je imel zelo majhne cvetove (slika 1). Fotografiral sem ga in sliko objavil v knjigi Kukavičevke v Sloveniji (DOLINAR 2015), v poglavju, kjer sem predstavil kukavičevke z raznimi nepravilnostmi v sami zgradbi rastline. Po izidu knjige mi je J. Kosec sporočil, da bi dvolistni vimenjak na fotografiji lahko bila podvrsta *P. bifolia* subsp. *graciliflora*.

Zato sem se 23. junija 2024 ponovno odpravil na Bloško planoto, severno od vasi Runarsko, in na vlažnem travniku ob potoku Runarščica našel dokaj veliko populacijo (približno 15 rastlin) te kukavičevke. Ker so v bližini na robu gozda uspevali tudi posamezni primerki tipske podvrste (*P. bifolia* subsp. *bifolia*), sem opazil očitno razliko med rastlinami. Medtem ko so bili primerki tipske podvrste šele na začetku cvetenja, so majhnocvetne rastline imele v socvetju že do vrha odprte cvetove.

Slika 1: Socvetje podvrste *Platanthera bifolia* subsp. *graciliflora* (Bloška planota).
Figure 1: Inflorescence of *Platanthera bifolia* subsp. *graciliflora* (Bloška planota)

Podvrsta dvolistnega vimenjaka *P. bifolia* subsp. *graciliflora* se že po višini razločno razlikuje od dvolistnega vimenjaka (*P. bifolia* subsp. *bifolia*). Je nižja in ima kratko socvetje. Če rastline podrobno pogledamo, pri njih opazimo manjše cvetove, s kratkimi zunanji cvetnimi listi. Oba notranja cvetna lista sta enako dolga kot medena ustna, ki je izrazito široka in kratka.

BUTLER (1986) navaja, da podvrsta *graciliflora* uspeva na kisljih območjih, revnih s hranili. Raste v nižinah okoli Severnega in Baltskega morja. DELFORGE (2006) piše, da se ta vimenjak pojavlja redko in lokalno od Belgije in Britanskih otokov do severne Skandinavije. To podvrsto dvolistnega vimenjaka sta navedla tudi FOELSCH & JAKELY (2014) za Istro. Opisujeta, da je rastlina visoka od 10 do 25 cm, medena ustna je široka in skoraj polovico krajša kot pri tipski podvrsti (slika 2). Ostroga je dolga od 12 do 20 mm. Tudi ta avtorja sta opazila, da podvrsta cveti dva tedna pred tipsko podvrsto.

Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah Slovenije (ANON. 2004) varuje vse predstavnice družine orhidej in s tem tudi to podvrsto dvolistnega vimenjaka. Ker rastlina še nima slovenskega imena, predlagam, da jo, glede na velikost cvetov, imenujemo majhnocvetni vimenjak.

Slika 2: Zgoraj *Platanthera bifolia* subsp. *bifolia* in spodaj *P. bifolia* subsp. *graciliflora*.

Figure 2: *Platanthera bifolia* subsp. *bifolia* (above) and *P. bifolia* subsp. *graciliflora* (below).

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Branku Vrešu za koristne pripombe in pomoč pri pisanju notice.

LITERATURA

- ANONYMOUS, 2004: Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah. Uradni list RS, št. 46/04.
- BUTTLER, K. P., 1986: Steinbachs Naturfuerer Orchideen, Mosaik Verlag GmbH, Muenchen: 54 pp.
- DELFORGE, P., 2006: Orchids of Europe North Africa and the Middle East. London, A&C Black: 141 pp.
- DOLINAR, B., 2015: Kukavičevke v Sloveniji. Pipinova knjiga, Podsmreka. p. 176.
- FOELSCH, W. & D. JAKELY, 2014: *Orchidaceae* Juss. In: Rottensteiner, W. K.: Exkursionsflora für Istrien. Naturwissenschaftlicher Verein für Kärnten, Klagenfurt. 616–637 pp.
- VREŠ, B., B. DOLINAR & A. SELIŠKAR, 2013: Pregled flore Bloške planote (Notranjska, Slovenija). Folia biologica et geologica 54 (2): 215–246.

BRANKO DOLINAR

Himantoglossum adriaticum H. Baumann

Nova nahajališča varstveno pomembne vrste na Primorskem in Notranjskem
New localities of species of conservation concern in the Primorska and Notranjska region

- 0047/2** (UTM 33TUL99) Slovenija, Primorska, Kromberk, pri gostišču Kekec, cestna brežina, 316 m n. m.; ob cesti proti Bonetovščam, gozdni rob, na štirih različnih krajih, okoli 315 m do 320 m n. m., preglednica 1, popisi 8–12. Det. I. Dakskobler, 23. 5. 2024, avtorjeve fotografije. Nova nahajališča v že znanem kvadrantu (DOLINAR 2010).
- 0048/1** (UTM 33TUL99) Slovenija, Primorska, Kromberk, Bonetovšče, Zagrad, Krašče, travniki, mejice in cestna brežina (popisi 5–7 v preglednici 1), na več krajih, od 330 m do 375 m n. m. Det. I. Dakskobler, 6. 5 in 25. 5. 2016 in 23. 5. 2024, avtorjeve fotografije. Nova nahajališča v že znanem kvadrantu (JOGAN & al. 2001).
- 0149/2** (UTM 33TVL17) Slovenija, Primorska, Vipavska dolina, Vrhpolje (Vipava), ob vinogradu severozahodno od naselja, 137 m n. m. Det. I. Breščak, 3. 6. 2019, avtoričine fotografije, nahajališče je žal uničeno (glej tudi BREŠČAK & FERJANČIČ 2023).
- 0149/2** (UTM 33TVL18) Slovenija, Primorska, Vipavska dolina, Budanje, jugozahodno od naselja, dolina Zelenega potoka jugozahodno od vasi Budanje, travnik ob vinogradu, 125 m n. m. Leg. D. Ferjančič, det. I. Breščak, 25. 5. 2020, fotografije določevalke (glej tudi BREŠČAK & FERJANČIČ 2023).
- 0252/1** (UTM 33TVL47) Slovenija, Notranjska, Cerknisko polje, Dolenja vas (Cerknica), JZ od vasi, v grmovju ob cesti proti Rakovemu Škocjanu, 568 m n. m. Det. T. Schein, 1. 6. 2016, potrdil B. Dolinar, 5. 6. 2016, fotografije avtorjev.